

TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA

(từ 8/4 đến 14/4/2013)

- ASEAN nhất trí thúc đẩy đàm phán để hoàn tất COC
- Trung Quốc công bố quy hoạch phát triển hải dương
- Trung Quốc phát sóng kênh phát thanh “Tiếng nói Nam Hải”
- Trung Quốc tổ chức Hội thi câu cá tại Hoàng Sa
- Đài Loan mở rộng cầu tàu đảo ở đảo Ba Bình
- Việt Nam phản đối Trung Quốc đưa khách du lịch tới Hoàng Sa
- Philippines truy tố 12 ngư dân Trung Quốc “đánh cá trái phép”
- Mỹ phản đối sử dụng vũ lực trong vấn đề Biển Đông

Động thái của các quốc gia

+ *Trung Quốc:*

Trung Quốc công bố quy hoạch phát triển hải dương. Cục Hải dương Quốc gia Trung Quốc chính thức ấn hành “Quy hoạch phát triển hải dương năm năm lần thứ 12”. Nội dung chính tập trung vào các vấn đề phát triển du lịch biển, quy hoạch biển, thăm dò, khai thác dầu khí... đối với khu vực biển Hoàng Hải, Hoa Đông và Biển Đông. Trong đó, Cục Hải dương Quốc gia Trung Quốc đặc biệt nhấn mạnh quy hoạch phát triển toàn diện các lĩnh vực có liên quan trên Biển Đông, gồm các vấn đề như: tăng cường công tác quản lý các đảo Trung Quốc đang chiếm đóng trái phép trên Biển Đông; nghiên cứu khoa học liên quan đến bảo vệ, khai thác tài nguyên Biển Đông; đẩy mạnh hoạt động khai thác nguồn lợi thủy sản, khoáng sản, dầu khí.

Ông Tập Cận Bình thăm ngư dân Hải Nam. Sau khi kết thúc diễn đàn Bắc Ngao tại Hải Nam, chiều 8/4 ông Tập Cận Bình đã có chuyến thị sát tới thị trấn Đàm Môn thành phố Quỳnh Hải, tỉnh Hải Nam. Ông Tập đã lên một chiếc

tàu cá Trung Quốc, giao lưu, thăm hỏi, chụp ảnh lưu niệm với ngư dân. Ngày 9/4, ông Tập Cận Bình đã tới thăm các binh sỹ hải quân Trung Quốc đóng tại Tam Á, nam tỉnh Hải Nam, duyệt đội danh dự của hải quân và thị sát 11 tàu chiến hải quân mới thuộc 5 loại khác nhau trong Hạm đội Nam Hải của nước này. Ông Tập kêu gọi hải quân tự củng cố lực lượng, kết hợp tinh thần của từng binh sỹ thành ước vọng củng cố quân đội của quốc gia.

Trung Quốc chính thức phát sóng kênh phát thanh “Tiếng nói Nam Hải”. Theo đó, kênh sóng theo ba hình thức FM, sóng trung và sóng ngắn sẽ được phát thanh bằng 6 ngoại ngữ gồm: Tiếng Trung phổ thông, tiếng Anh, tiếng Việt, tiếng Malaysia, tiếng Philippines, tiếng Indonesia. Bên cạnh đó, theo đại diện Đài phát thanh trung ương Trung Quốc cho biết, phạm vi phát sóng sẽ bao phủ các quốc gia như Việt Nam, Indonesia, khu vực các đảo trên Biển Đông và tỉnh Hải Nam.

Trung Quốc lên tiếng vụ Philippines bắt giữ ngư dân Trung Quốc. Tại cuộc họp báo thường kỳ ngày 11/4, Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Trung Quốc Hồng Lỗi cho biết, Trung Quốc đã yêu cầu Philippines xử lý công bằng và thỏa đáng việc ngư dân Trung Quốc bị bắt giữ và khởi tố, bảo đảm “quyền lợi hợp pháp và an toàn” cho họ.

Trung Quốc lên kế hoạch điều tra hải đảo tại Biển Đông. Cục Hải dương Quốc gia Trung Quốc vừa thông qua kế hoạch tổng điều tra các đảo Trung Quốc tự nhận chủ quyền. Trong đó đặc biệt chú trọng điều tra khu vực các đảo trên Biển Đông và các đảo thuộc cái gọi là “thành phố Tam Sa”. Phạm vi công tác điều tra này sẽ tiến hành đối với 2.810 đảo có người ở, các đảo không người thuộc tỉnh Hà Bắc, Thiên Tân, Giang Tô, Thượng Hải, các đảo ven bờ, các đảo thuộc quần đảo Hoàng Sa, Trường Sa của Việt Nam.

Trung Quốc tổ chức Hội thi câu cá tại Hoàng Sa. Chính quyền tỉnh Hải Nam vừa cho biết, từ ngày 12 - 16/05, Trung Quốc sẽ tổ chức hội thi câu cá trái phép tại đảo Đá Bắc và một số đảo thuộc nhóm đảo Vĩnh Lạc thuộc quần đảo Hoàng Sa. Theo giới chức Hải Nam, đây là hội thi đầu tiên diễn ra tại quần đảo Hoàng Sa nhằm cổ vũ, quảng bá hoạt động du lịch của tỉnh Hải Nam trong năm 2013.

Trung Quốc mở rộng chương trình UAV ở Biển Đông. Trung Quốc đang chuyển từ giai đoạn nghiên cứu sang chế tạo, triển khai rộng khắp máy bay không người lái (UAV) để thực

hiện nhiệm vụ kiểm soát, giám sát các vùng biển tranh chấp với các nước láng giềng trong đó có Biển Đông. Hiện Trung Quốc phát triển nhiều loại máy bay không người lái, từ tầm xa (giống như loại Global Hawk - Mỹ), đến cỡ nhỏ, điều khiển bằng tay (giống loại U.S. Raven - Mỹ).

Tàu Trung Quốc vẫn hiện diện ở bãi cạn Scarborough. Bộ trưởng Quốc phòng Philippines Voltaire Gazmin hôm 12/4 cho biết 2 tàu hải giám và 1 tàu ngư chính của Trung Quốc vẫn còn hiện diện ở khu vực bãi cạn Scarborough. Theo ông Gazmin, mặc dù lực lượng hải quân và không quân của Philippines vẫn được bố trí xung quanh khu vực này để có thể tiếp tục giám sát bãi cạn Scarborough nhưng Philippines “không muốn căng thẳng leo thang” trong lúc nước này đang kiện Trung Quốc ra Tòa Trọng tài Quốc tế nhằm giải quyết hoà bình tranh chấp ở Biển Đông.

Đài Loan chuẩn bị mở rộng cầu tàu đảo ở đảo Ba Bình. Cục Hải Tuần Đài Loan (CGA) thông báo sẽ mở rộng cầu tàu ở đảo Ba Bình, thuộc quần đảo Trường Sa của Việt Nam. Cầu tàu được mở rộng sẽ có khả năng đón tiếp các tàu trọng tải 2000 tấn của lực lượng tuần duyên Đài Loan. Cục tuần duyên Đài Loan cho biết sẽ chi 19 triệu Đài tệ (640.000 đôla) để nghiên cứu tác động về môi trường của dự án nâng cấp cầu tàu này.

+ Việt Nam:

Việt Nam phản đối Trung Quốc đưa khách du lịch tới Hoàng Sa. Ngày 12/4, đại diện Bộ Ngoại giao Việt Nam đã trao công hàm cho đại

diện Đại sứ quán Trung Quốc tại Hà Nội để phản đối kế hoạch tổ chức cho du khách tới tham quan quần đảo Hoàng Sa, “Việt Nam có chủ quyền không tranh cãi đối với hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa. Việc Trung Quốc tổ chức đưa khách du lịch tới quần đảo Hoàng Sa là vi phạm nghiêm trọng chủ quyền của Việt Nam, trái với tinh thần Tuyên bố ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC). Việt Nam yêu cầu Trung Quốc hủy bỏ kế hoạch trên.”

Tuần Văn hóa Biển đảo 2013 tại Quảng Ngãi.

Tuần văn hóa biển đảo Quảng Ngãi năm 2013 với nhiều hoạt động hướng về biển đảo và các nghi lễ tri ân các hùng binh Hải đội Hoàng Sa sẽ diễn ra tại thành phố Quảng Ngãi và huyện đảo Lý Sơn, tỉnh Quảng Ngãi từ ngày 25-29/4. Điểm nhấn trong Tuần văn hóa biển đảo Quảng Ngãi là Lễ khao lề thế lính Hoàng Sa tại huyện đảo Lý Sơn trong 2 ngày 27 và 28/4.

+ *Philippines:*

Philippines khẳng định quyết tâm giải quyết hòa bình tranh chấp trên biển. Phát biểu tại cuộc họp các Ngoại trưởng ASEAN ở Brunei mới đây, Ngoại trưởng Philippines Albert del Rosario khẳng định Philippines mong muốn các tranh chấp ở Biển Đông được giải quyết hòa bình theo Công ước LHQ về Luật Biển năm 1982 (UNCLOS). Theo ông Rosario, Manila sẽ tiếp tục hợp tác cùng ASEAN và Trung Quốc soạn thảo Bộ Quy tắc Ứng xử Biển Đông và thực thi các cam kết quy định trong DOC. Ngoại trưởng Philippines cũng nhắc lại hành động của Manila đưa đường lưỡi bò của Trung Quốc ra

tòa trọng tài Liên hiệp quốc sẽ có lợi cho tất cả các bên, kể cả Trung Quốc.

Philippines truy tố 12 ngư dân Trung Quốc “đánh cá trái phép.” 12 ngư dân Trung Quốc đang đối mặt với nhiều cáo trạng sau khi tàu của họ mắc cạn trên một khu bảo tồn san hô ở vùng Tây Nam Philippines. Phát ngôn viên Văn phòng quản lý Tubbataha, bà Glenda Simon, khẳng định đó đủ chứng cứ để truy tố những người Trung Quốc này về cáo trạng đầu tiên là đánh bắt trái phép, chiều theo luật pháp Philippines.

+ *Mỹ:*

Mỹ phản đối sử dụng vũ lực trong vấn đề Biển Đông. Phát biểu tại Trung tâm Nghiên cứu Chiến lược và Quốc tế ngày 8/4, Thứ trưởng Quốc phòng Mỹ Ashton Carter nhấn mạnh: “Chúng tôi ủng hộ mạnh mẽ sự thống nhất trong ASEAN và hoan nghênh nỗ lực của các nước thành viên trong việc xây dựng bộ quy tắc ứng xử của các bên liên quan tại Biển Đông. Trung Quốc cần tham gia tích cực trong quá trình đàm phán bộ quy tắc này. Lập trường rõ ràng và bất biến của Mỹ là phản đối các hành động khiêu

khích, áp đặt và sử dụng vũ lực. Chúng tôi giữ quan điểm trung lập trong các tuyên bố chủ quyền nhưng sẽ đứng về phía các nỗ lực giải quyết tranh chấp một cách hoà bình, phù hợp với luật pháp quốc tế. Chúng tôi ủng hộ cách tiếp cận đa phương để giải quyết các vấn đề trên và đó là lý do chúng tôi ủng hộ quy trình của ASEAN.”

Quan hệ các nước

Hội nghị cấp bộ trưởng ngoại giao ASEAN.

Trong hai ngày 10 và 11/4/2013, các Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN họp tại Bandar Seri Begawan, Brunei để chuẩn bị cho Hội nghị Cấp cao ASEAN lần thứ 22 sẽ diễn ra vào ngày 24-25/4/2013 và bàn về các vấn đề khu vực và quốc tế cùng quan tâm. Theo đó, các Bộ trưởng Ngoại giao sẽ có một loạt cuộc họp, bao gồm: Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN (AMM), Hội nghị Hội đồng Cộng đồng Chính trị-An ninh ASEAN (APSC) và Hội đồng Điều phối ASEAN (ACC). Sau đây là **Kết quả các hội nghị cấp bộ trưởng ngoại giao ASEAN.**

ASEAN nhất trí thúc đẩy đàm phán để hoàn tất COC. Thông cáo báo chí của Chủ tịch hội nghị họp Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN, Hội nghị Hội đồng Cộng đồng Chính trị-An ninh ASEAN lần thứ 9 và Hội nghị Hội đồng Điều phối ASEAN lần thứ 12, cho biết các bộ trưởng ngoại giao ASEAN tiếp tục khẳng định Tuyên bố nguyên tắc 6 điểm về Biển Đông của ASEAN, sự cần thiết duy trì động lực về đối

thoại và tham vấn đã đạt được từ các cuộc tham vấn quan chức cấp cao ASEAN-Trung Quốc lần thứ 19 và giao nhiệm vụ cho các quan chức cấp cao ASEAN tích cực làm việc với Trung Quốc nhằm sớm hoàn tất Bộ Quy tắc ứng xử ở Biển Đông trên cơ sở đồng thuận.

ASEAN, Trung Quốc sẽ họp bàn về Biển Đông.

Bộ trưởng Ngoại giao Indonesia Marty Natalegawa ngày 11/4 cho biết ngoại trưởng các nước ASEAN và Trung Quốc sẽ tổ chức một cuộc họp đặc biệt nhằm đẩy nhanh tiến trình xây dựng một Bộ quy tắc ứng xử của các bên ở Biển Đông. Theo Ngoại trưởng Natalegawa, cuộc gặp này do Trung Quốc đề xuất và tất cả các nước ASEAN đã đồng ý tham dự. Dù thời gian và địa điểm cụ thể chưa được ấn định, song ông Natalegawa cho hay cuộc họp đã được lên kế hoạch này nhấn mạnh tầm quan trọng của việc “thúc đẩy COC và duy trì một bầu không khí tích cực tại Biển Đông.”

Hai tàu huấn luyện của Nhật Bản thăm Brunei.

Hai tàu huấn luyện JS Setogiri và JS Yamayuki của Lực lượng Phòng vệ Biển Nhật Bản đã cập cảng thương mại Muara của Brunei trong chuyến thăm bốn ngày tới quốc gia Đông Nam Á này, từ ngày 10-13/4. Hai tàu trên chở 430 nhân viên thuộc Lực lượng Phòng vệ Biển Nhật Bản, trong đó có 40 học viên sỹ quan.

Tổng Thư Ký ASEAN có chuyến thăm Indonesia.

Tổng thư ký ASEAN Lê Lương Minh trong cuộc gặp với Tổng thống Indonesia

hôm 8/4 đã kêu gọi nước này giúp giải quyết tranh chấp lãnh thổ trên Biển Đông. Hai nhà lãnh đạo tập trung vào việc thành lập Cộng đồng ASEAN vào năm 2015 và tìm cách giải quyết vấn đề tranh chấp trên Biển Đông. Ông Lê Lương Minh nhấn mạnh, “Để đạt được mục tiêu thành lập Cộng đồng ASEAN và thúc đẩy tiến bộ trong khu vực, chúng ta phải có một môi trường hòa bình, ổn định và một bộ quy tắc ứng xử chuẩn mực. Chúng tôi mong muốn được hợp tác với các nước thành viên của ASEAN, đặc biệt là Indonesia.”

Trước đó ông đã thăm Hàn Quốc và theo kế hoạch, ngày 14/4 ông sẽ thăm Nhật Bản.

Trung Quốc và Mỹ xem xét lộ trình thúc đẩy quan hệ. Sáng 13/4, Ngoại trưởng Mỹ John Kerry đã tới Bắc Kinh trong chuyến thăm Trung Quốc một ngày và có cuộc hội đàm với người đồng cấp chủ nhà Vương Nghị và gặp Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình để thảo luận về quan hệ song phương cũng như các vấn đề nóng trên thế giới mà hai bên cùng quan tâm. Trung Quốc là chặng dừng chân thứ hai trong chuyến công du bốn ngày của ông Kerry tới ba nước Đông Á.

Phân tích và đánh giá

“Trung Quốc dịu giọng: Dấu hiệu tốt cho khu vực?” Vài ngày sau khi ông Tập Cận Bình trở thành Chủ tịch nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, thì một vài tín hiệu tích cực đã được đưa ra liên quan đến các tranh chấp đang căng thẳng tại quần đảo mà họ gọi là Điếu Ngư. Các nước trong khu vực đã thấy phần nào nhẹ nhõm khi Tướng Liu Yuan, một quan chức cấp cao của Quân Giải phóng Nhân dân Trung Quốc PLA, người được cho là có quan hệ mật thiết với nhà lãnh đạo mới, cảnh báo về sự nguy hiểm khi xảy ra chiến tranh với Nhật Bản. Đây là một trong những tín hiệu tích cực nhất mà khu vực nhận được từ Trung Quốc trong hơn 6 tháng qua. Đây rõ ràng là một sự tương phản nếu so sánh với các phát ngôn mà chúng ta thường nghe trong một vài tháng trước đây. Các học giả nghiên cứu chính trị tiên đoán rằng khu vực có khả năng đối mặt với một cơn bão khác khi mà Trung Quốc sẽ tiếp tục khẳng định chủ quyền đối với quần đảo Điếu Ngư. Châu Á vẫn dựa rất nhiều vào Trung Quốc để duy trì tốc độ tăng trưởng kinh tế của mình, cũng như với việc kinh tế toàn cầu đang không ở trong tình trạng tốt nhất, thì cả Trung Quốc và khu vực cần hợp tác với nhau để kéo khu vực ra khỏi những căng thẳng hiện tại. Các bên cần nhận thấy rằng việc giữ cái đầu lạnh và giải quyết tranh chấp một cách cẩn trọng và không bạo lực sẽ mang lại những điều tốt nhất cho họ. Do đó, các tín hiệu mà Trung Quốc đưa ra – trong trường hợp, nó báo hiệu một sự thay

đổi thực sự trong lập trường của nước này – rất đáng được hoan nghênh. Nhiều nước trong khu vực đang đặt niềm tin vào Trung Quốc sẽ hành động giống như những phát ngôn tốt đẹp của họ và tránh việc quay lại một “kẻ bắt nạt” trong khu vực như trước đây.

“Chiến thuật của Trung Quốc tại Biển Đông” của Marvin Ott.

Những động thái gần đây của Trung Quốc như việc đẩy mạnh mua sắm các khí tài quân sự, củng cố lực lượng chấp pháp trên biển... có thể khiến nước này gặp những khó khăn nhất thời, tuy nhiên lại tỏ ra hợp lý với chiến thuật mà họ đang áp

dụng. Các nước Đông Nam Á không có khả năng bắt kịp Trung Quốc về sức mạnh quân sự cũng như về lực lượng bảo vệ trên biển, và khoảng cách này càng ngày càng lớn dần. Trong khi đó, Mỹ luôn tuyên bố rằng nước này không đứng về bên nào trong các tranh chấp lãnh thổ tại Biển Đông, và nhấn mạnh nguyên tắc: duy trì tuyến đường biển quốc tế tại khu vực và giải quyết tranh chấp một cách hòa bình. Bằng việc sử dụng các lực lượng tuần duyên phi vũ trang để củng cố các yêu sách lãnh thổ, Trung Quốc đã khai thác được điểm yếu trong chính sách của

Mỹ. Ví dụ như vụ việc xảy ra tại Bãi cạn Scarborough giữa Trung Quốc và Philippines – một đồng minh của Mỹ. Vụ việc này cho thấy chiến thuật đang ngày càng trở nên rõ ràng của Trung Quốc: chiếm lấy một khu vực mà đối phương khó có thể phòng ngự, duy trì sự hiện diện lâu dài và dùng các lực lượng phi quân sự để bảo vệ. Tại thời điểm đó, Mỹ hầu như không có cách gì để đáp trả lại một cách có hiệu quả. Việc Trung Quốc mở tuyến du lịch tại vùng biển tranh chấp cũng là một thách thức khác với khu vực. Không một nước láng giềng Đông Nam Á nào dám nhảim bắn vào tàu đang chở khách du lịch ngay cả khi nó đi trong khu vực mà họ coi là lãnh thổ. Có thể nói rằng quyết định lộ rõ ý đồ trong tranh chấp của Trung Quốc tại Biển Đông là một sai lầm chiến lược. Nó giống lên hồi chuông cảnh báo tại Đông Nam Á, đồng thời khiến Mỹ phải đưa ra chiến lược xoay trục về Châu Á. Chính phủ các nước, Philippines, Singapore và Indonesia đã công khai việc tăng cường hợp tác an ninh với Mỹ. Một khu vực từng được sống trong hòa bình và có sự hợp tác tốt với Trung Quốc nay đang sống trong mối lo lắng thường trực. Tương lai của khu vực Đông Nam Á và các vùng biển tại đây vẫn đang tỏ ra bất ổn. Trung Quốc lại đưa ra một yêu sách đầy tham vọng, thậm chí có thể nói là trắng trợn, và không nhận được sự ủng hộ của luật pháp quốc tế. Tuy nhiên, dù yêu sách trên có vẻ không rõ ràng, thì Bắc Kinh cũng đang sử dụng một chiến thuật cụ thể và củng cố yêu sách trên, khiến nó trở thành một thách thức rõ ràng nhất của khu vực cũng như của Mỹ.

“Chiến lược xoay trục tới Châu Á – Thái Bình Dương của Nga” của *Subhash Kapila*. Chiến lược xoay trục tới Châu Á – Thái Bình Dương của Nga, được tổng thống Putin đề cập tại bài phát biểu của ông ở Hội nghị APEC vào tháng 9/2012, đã đến lúc được coi như là một nhân tố thay đổi cuộc chơi mang tính chiến lược tại Châu Á – Thái Bình Dương, khu vực đang ngày càng bị quân sự hóa bởi một loạt các điểm nóng xung đột từ Bắc Triều Tiên cho tới Biển Đông. Tổng thống Nga Putin có một tuyên bố rất đúng thời điểm, khi chiến lược xoay trục của Mỹ tới Châu Á vấp phải thách thức nghiêm trọng trong việc khôi phục cán cân quyền lực trước các bất ổn về quân sự do Trung Quốc gây ra. Trung Quốc dường như đang chuyển từ chiến lược “sức mạnh mềm” sang chiến lược “sức mạnh cứng”. Trung Quốc tỏ ra quyết đoán tại Biển Đông và Biển Hoa Đông không chỉ để chinh phục các quốc gia nhỏ hơn mà còn nhằm làm lu mờ hình ảnh của Mỹ như một quốc gia đáng tin cậy, đảm bảo cho an ninh khu vực Châu Á – Thái Bình Dương. Tuy nhiên, cho dù Mỹ có thể huy động các nước Nam Á như Nhật Bản và Ấn Độ ủng hộ mình, thì tầm ảnh hưởng của các nước này không thể so sánh được với sức ảnh hưởng đang lên của Nga đối với khu vực. Tóm lại, có thể nói rằng chiến lược xoay trục của Nga và việc thể hiện một hình ảnh quyết đoán hơn tại Châu Á – Thái Bình Dương chắc chắn sẽ gây lo ngại cho Trung Quốc, đồng thời ảnh hưởng nhiều đến an ninh và sự ổn định của khu vực.

Thực hiện: Đinh Tuấn Anh

Vũ Quang Tiệp